

Prolegomena o hrvatskom insolventijskom pravu od ulaska u Europsku uniju

Bodul, Dejan; Čuveljak, Jelena; Nakić, Jakob

Source / Izvornik: **Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu, 2019, 58, 133 - 149**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

<https://doi.org/10.5937/zrpf0-23249>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:118:465095>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-19**

PRAVRI

Pravni fakultet Faculty of Law

Sveučilište u Rijeci
University of Rijeka

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Law](#)
[- Repository University of Rijeka, Faculty of Law](#)

uniri DIGITALNA
KNJIŽNICA

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Dr Dejan Bodul,*
Pravni fakultet Sveučilište u Rijeci,
Dr Jelena Čuveljak,*
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske,
Jakob Nakić,*
Pravni fakultet Sveučilište u Rijeci

ПРЕГЛЕДНИ НАУЧНИ РАД
doi:10.5937/zrpfno-23249

UDK: 347.736/.739(497.5)
Раđ примљен: 20.09.2019.
Раđ прихваћен: 28.10.2019.

PROLEGOMENA O HRVATSKOM INSOLVENCIJSKOM PRAVU OD ULASKA U EUROPSKU UNIJU**

Apstrakt: *Mišljenja smo kako je insolventijska regulativa normativno solidna u pogledu pravne sistematike, pravne tehnike i dosljednosti u normiranju, čemu su svakako i doprinijeli sudovi kroz sudsku praksu i svoja postupanja, te intenzivno i konstantno razrađivanje zakonskih rješenja. Ipak, uvažavajući činjenicu kako je problematika stečajnog postupka i u zemljama sa dugom tržišnom tradicijom dinamično područje u kojem se traže nova rješenja koja će pratiti trend promjena u međunarodnoj ekonomiji, pitanje svrsishodnosti i potrebe implementacije izmjena i dopuna insolventijske legislative, u kontekstu osuvremenjivanja de lege lata rješenja, je iznimno aktualno. Cilj je rada analizirati zadnjih šest godina implementacije europskih insolventijskih normi i posljedične revizije insolventijskih propisa, a sve kako bi se ustvrdilo je li se usavršio i poboljšao nacionalni režim stečajnog postupka, dakle materijalno stečajno pravo, te proceduralni mehanizam za olakšavanje učinkovitijeg rada na predmetima.*

Ključne riječi: *hrvatsko insolventijsko pravo, ulazak u EU, pravna kultura, pravci promjene.*

* dbodul@pravri.hr

* jelena.cuveljak@gmail.com

* jakobnakic@yahoo.com

** Ovaj rad je izrađen u okviru znanstvenoga projekta Ulaganje u istraživanje i razvoj i konkurentnost Republike Hrvatske i zemalja Zapadnoga Balkana, financiranoga od strane Ekonomskog fakulteta u Rijeci.

1. Okvir za raspravu

Ocjena/analiza uspješnosti promjena koje su se dogodile u reformama insolventijskih propisa ulaskom Republike Hrvatske (dalje: RH) u Europsku uniju (EU) 1. srpnja 2013, zahtijeva usporedba postignutog s dvjema referentnim točkama. Prva je zatečeno, a druga ciljno stanje, odnosno ono koje bi trebalo biti namjeravani rezultat ulaska RH u europsko pravno područje i recepcija *acquis communautaire* u području insolventijskog prava. Ipak smatramo bitnim istaknuti kako prostor koji ovdje imamo ne dopušta detaljnu raščlambu problematike, pa smo prinuđeni ograničiti se isključivo na neke aspekte i probleme revizije insolventijskih propisa zadnjih šest godina.

2. Zatečeno stanje

Moderno hrvatsko insolventijsko pravo uređeno je Stečajnim zakonom od 15. svibnja 1996.¹ Načelno govoreći, tadašnja pozitivno-pravna stečajna regulativa, u osnovi, predstavlja ozbiljan pomak za ovu tranzicijsku fazu. Karakteristike zakona su takve da je regulativa iz ovog područja tada u velikoj mjeri u skladu s modernim svjetskim rješenjima, iako su se i na ovaj zakon mogle čuti primjedbe. *Exempli causa*, jedan od problema je svakako neprimjenjivanje stečajnog zakonodavstva, odnosno činjenica da se na malom broju insolventnih pravnih osoba otvara stečajni postupak, a ostalima se tolerira poslovanje u dubokoj insolventnosti.

3. Ciljno stanje

Gospodarski šokovi koje hrvatska proživljava uvelike utječu na formiranje instituta stečajnog prava. Naime, nerijetko velike krize služile su kao kataklizmički element, u smislu da se insolventijsko zakonodavstvo nerijetko nakon velikih kriza mijenja i to *in favorem* dužnika (Amdursky, R.S., 1990: 2).² Uz učestale reforme hrvatskog insolventijskog zakonodavstva, statističke analize, zaključno s 2011, ukazuju na znatan broj velikih, srednjih i malih trgovačkih društava koja su dugogodišnji gubitaši, s ogromnim obvezama, često s negativnim kapitalom, bez specijalizacije i s viškom zaposlenih. Više nego ikada, financijska kriza uvjetovala je potrebu za radikalnom reformom insolventijske regulative.

1 Narodne novine RH, Br. 44/96 (dalje: SZ/96).

2 Primjerice, postupak stečaja na lokalnim jedinicama uveden je u SAD 1934. tijekom Velike depresije.

3.1. Prva veća reforma – (pre)radikalna redefinicija pravila insolventijskog prava?

Vlada RH je krajem 2012, s ciljem da se restrukturiraju ili da ukoliko to nije moguće odu u stečaj, implementirala Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi.³ On uvodi alternativni izvanjudski insolventijski postupak, postupak predstečajne nagodbe, koji podsjeća na nekadašnji institut sudske izvanstečajne prinudne nagodbe,⁴ čime je značajno utjecao na hrvatsko insolventijsko pravo. Idejna rješenja ZFPPN su transplantirana iz slovenskog *Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*. U prijedlogu ZFPPN se kao prvi razlog za recepciju predstečajne nagodbe navodi činjenica kako je postojeća primjena Stečajnog zakona dovela u pravilu do nestanka pravne osobe, te da u zakonodavstvima EU postoji tendencija prema modelu restrukturiranja i opstanka dužnika po modelu glave 11 Stečajnog zakonika SAD.⁵

3.1.1. Odabrana materijalno pravna i procesno pravna pitanja ZFPPN

Trgovački sud u Zagrebu u svojim odlukama, 40 Stpn-71/13, od 9. srpnja 2013, 72 Stpn-122/13, od 3. veljače 2013. odbacuje prijedlog dužnika za sklapanje predstečajne nagodbe, ističući da nije sporno da ZFPPN nije propisao sadržaj predstečajne nagodbe, ali da se o minimalnom sadržaju predstečajne nagodbe i sudske odluke kojom se odobrava zaključenje predstečajne nagodbe može zaključiti dovođenjem u vezu pojedinih odredbi Zakona, te analizom odredaba nekada važećih zakona koji su poslužili kao predložak za tekst ZFPPN-a. U skladu s tim, sud se poziva na čl. 40, st. 1 i 2 Zakona o prisilnoj nagodbi, stečaju i likvidaciji kojim se uređuje sadržaj prisilne nagodbe u svezi s utvrđenim postotkom u kojem se isplaćuju vjerovnici i rokovi plaćanja, te čl. 164 Stečajnog zakona i čl. 51, st. 1 Zakona o prinudnom poravnanju van stečaja, oba od 22. studenog 1929.

Nadalje, ZPP ne propisuje razloge za pobijanje sudske nagodbe. Motrište hrvatskih sudova je da se sudska nagodba kao ugovor procesnopravne i materijalno-pravne prirode može (kumulativno) napadati tužbom i zbog procesnopravnih i zbog materijalno-pravnih razloga (Nakić, J. 2002: 105–107).

O utjecaju sklopljene predstečajne nagodbe na prekinute parnične postupke predmet kojih su neprijavljene tražbine u postupku predstečajne nagodbe motri-

³ Narodne novine RH, Br. 108/12, 144/12, 81/13, 112/13, 71/15. i 78/15, dalje: ZFPPN.

⁴ Za starije propise vidi Politeo, I. (1923). *Vanstečajna prinudna nagoda*, Hrvatsko štamparsko društvo, Zagreb.

⁵ Svakako vidjeti, Lazić, M., Jovanović Zattila, M. (ur.), (2014). Međunarodna naučna konferencija *“Usklađivanje prava Srbije sa pravom Evropske Unije”*, Centar za publikacije Pravnog fakulteta, Niš, 1–142.

šte je zauzeo Ustavni sud RH⁶ rekavši: „7. Osporenim rješenjem Visoki trgovački sud je ocijenio da je rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu doneseno sukladno mjerodavnim odredbama ZFPPN. Visoki trgovački sud je ocijenio da se u konkretnom slučaju ne radi o tražbini koja je priznata u postupku predstečajne nagodbe, niti je obuhvaćena predstečajnom nagodbom, niti se radi o tražbini koja je osporena u postupku predstečajne nagodbe, slijedom čega je podnositelj izgubio procesnu legitimaciju za vođenje parničnog postupka. U konkretnom slučaju, podnositelj nije, kao vjerovnik, pravovremeno prijavio svoje potraživanje prema dužniku (tuženiku) i nije sudjelovao u postupku radi sklapanja predstečajne nagodbe nad dužnikom, pa protekom roka za prijavu potraživanja u tom postupku, podnositelj više ne može voditi predmetni parnični postupak, slijedom čega je tužba pravilno odbačena.“⁷

3.2. O daljnjem utjecaju europskog prava u novom hrvatskom insolventnom zakonodavstvu i sudskoj praksi

Komisija je donijela 2014. Preporuke o novom pristupu stečaju i insolventnosti poduzetnika.⁸ Naročito je važno ukazati na temeljnu premisu ovog dokumenta, a to je da se stečajni postupak ne može i ne smije smatrati isključivo kao „smrt“ trgovačkog društva. Navedena premisa dobiva ključni značaj, pa čak pravno-politički prioritet pri reformi insolventnog pravosuđenja u kontekstu vrlo učestalog likvidacijskog stečaja. Paralelno, pritisak za donošenje novog Stečajnog zakona 2015,⁹ odnosno za jaču ulogu suda u predstečajnim nagodbama, vršila je i primjena čl. 6 iz Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.¹⁰ Naime, praksa ECHR-a naznačuje kako se čl. 6, st. 1 primjenjuje na stečajni postupak¹¹, pa prva dvojba koja se odnosi na samu legitimnost procesa dejudicializacije kroz model predstečajne nagodbe je činjenica da stečajno pravna zaštita mora biti u nadležnosti onog tijela koje Konvencija označava sintagmom „tribunal“ (koji bez obzira na to kojoj vlasti pripada), a danas ta

6 Vidi U-III - 354/2016 od 16. ožujka 2016.

7 Svakako je zanimljivo odluka Ustavnog suda (U-I-5181/2012. i dr., 20. listopada 2015) gdje je Ustavni sud RH odbacio prijedloge za ocjenom suglasnosti s Ustavom više članaka ZFPPN navodeći kako ne postoje pretpostavke za odlučivanje o biti stvari budući da su osporeni članci prestali važiti stupanjem na snagu SZ15.

8 Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/>, stranica posjećena 12. lipnja 2019.

9 Narodne novine RH, Br. 71/15, dalje: SZ/15.

10 Narodne novine – Međunarodni ugovori RH, Br. 18/97-2/10. – dalje: Konvencija.

11 Arg., ECHR, *S.p.r.l. ANCA and Others protiv Belgije*, odluka, 10. prosinca 1984, Decisions and Reports 40, *Interfina and Christian della Faille d'Huyse protiv Belgije*, odluka, 4. svibnja 1987, br. 11101/84.

svojstva u pozitivnom pravu ima samo sud. To je rezultiralo „brisanjem“ zakonodavnih rješenja po kojima je FINA *de facto* i *de jure* odlučivala u postupcima predstečajne nagodbe. Novo rješenje ukazuje na samostalnost suda, što podrazumijeva da je sud posebna vrsta tijela državne vlasti za koji vrijede posebna pravila organiziranja.

3.2.1. Nova europska rješenja za novi Stečajni zakon

Važeći Stečajni zakon (dalje: SZ/15) stupio je na snagu 1. rujna 2015. Kako je SZ/96 bio mijenjan više puta, zakonodavac se odlučio za donošenje novog zakona, ali u pogledu stečaja riječ je prvenstveno o izmjenama postojećeg zakona dok je predstečajni postupak znatnije promijenjen. Ipak u gotovo dvije godine primjene SZ/15 utvrđeno je da je broj pokrenutih predstečajnih postupaka relativno mali (273 pokrenuta postupka), pri čemu je u samo 58 slučajeva prihvaćen plan restrukturiranja i potvrđen predstečajni sporazum. Stoga je cilj Zakona o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona,¹² koji je stupio na snagu 2. studenog 2017, primarno olakšati predstečajni postupak propisivanjem realnih rokova za poduzimanje određenih radnji u postupku. Za spomenuti je kako su pravila o međunarodnom stečaju u SZ/17 usklađena sa novom Uredbom.¹³

3.2.1.1. Otvorena pitanja novog Stečajnog zakona

Iako je SZ/15 donesen kao novi zakon, on je u osnovi izmjena i dopuna ranijeg zakona, koji je veliki broj puta mijenjan i dopunjavan, često bez sistemskog pristupa, što je u praksi izazivalo nedoumice i probleme. Dodatan problem je u praksi izazvao i veliki broj postupaka koje je inicirala FINA, temeljem zakonske obveze za pokretanjem stečajnih postupaka za sve pravne osobe koje u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje imaju evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u neprekinutom razdoblju od 120 dana.

No i SZ/15 nije bio dosljedan u korištenju termina koji će se računati kao rok za poduzimanje određene pravne radnje, odnosno do kada stranka mora napraviti određenu pravnu radnju. Tako u nekim odredbama određuje da će se rokovi računati od dana objave odluka na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, dok je u drugim odredbama određeno da će se rokovi računati od dana dostave, stoga je bila nedoumica hoće li se uvijek primjenjivati i odredba prema kojoj se dostava smatra obavljenom istekom osmoga dana od dana objave pismena na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Kako su se pojavila različita pravna shvaćanja o računanju rokova kada je u zakonskoj odredbi propisano da će se

12 Narodne novine RH, Br. 104/17.

13 Uredba (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti, OJ L 141, 5. 6. 2015. 19–72.

određeni rokovi računati od dana objave odluka na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, na 29. sjednici Odjela trgovačkih i ostalih sudova doneseno je ujednačavajuće pravno shvaćanje. Nedoumice je izazivala i činjenica da se odluke dostavljaju kako putem stranice e-Oglasna ploča sudova, tako i putem pošte, no Visoki trgovački sud RH je u odluci Pž-8056/16 od 07. prosinca 2016. iznio da se rješenje dostavlja putem e-Oglasne ploče sudova, a istekom osmoga dana od dana objave na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova se smatra da je rješenje dostavljeno iz razloga što je SZ *lex specialis* u odnosu na ZPP, koji se primjenjuje u stečajnom postupku, ali samo u slučaju da određena pitanja nisu regulirana SZ.

SZ/15 je uveo pravilo da se svi podnesci moraju dostavljati na propisanom obrascu, te ako nisu dostavljeni na propisanom obrascu, onda će taj podnesak biti odbačen, no postavilo se pitanje odnosa predmetne norme i prava stranke na pristup sudu. Stoga je Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u svom rješenju Pž-1781/16 od 30. ožujka 2016, istaknuo da se samo zbog nedostatka propisane forme, podnesak ne može odbaciti. Sud iznosi da je smisao odredbe čl. 13 SZ-a u tome da (određeni) podnesci stranaka u stečajnom postupku budu jednoobrazni, što znači da imaju identičan tekst (osim, naravno, u onom dijelu u kojem to ne mogu biti, jer to ovisi o svakom pojedinom stečajnom postupku – na primjer, pravna osnova tražbine, iznos tražbine u kunama i slično). Prema tome, ako pojedini podnesak i nije napisan na obrascu propisanom Pravilnikom, ali tekst tog podneska u potpunosti odgovara tekstu obrasca iz tog Pravilnika, stečajni sudac samo zbog toga (što podnesak nije podnesen na propisanom obrascu), unatoč odredbi čl. 13, st. 4 SZ-a, takav podnesak ne može odbaciti kao nedopušten. Ovo stoga jer smisao SZ-a nije da se podnesci odbacuju samo zato što nisu napisani na pojedinim obrascima, već da se oni odbacuju ako ne sadrže sve ono što za pojedine situacije zakonodavac propisuje Pravilnikom kojim se nastoji postići jednoobraznost sadržaja pojedinih podnesaka.

S ciljem procesne discipline stranaka i suda je uveden i rok u kojem predstečajni postupak mora biti dovršen, pa je SZ/15 imao predviđen rok od 120 dana, da bi taj rok novelom iz 2017. produljen na 300 dana, no postavilo se pitanje može li stranka trpjeti posljedice ako rok nije poštivan zbog okolnosti koje su na strani suda. Stoga je Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u rješenju Pž-8441/2016 od 19. prosinca 2016, istaknuo da je predstečajni postupak hitan i propisani su strogi rokovi za poduzimanje određene radnje, stoga svaki sud mora biti organiziran na način da sudac može poštivati predmetne rokove, a suci moraju biti svjesni svih okolnosti konkretnog slučaja, te ako postoje zapreke za poštivanje predmetnih rokova, o tome moraju obavijestiti predsjednika suda. U konkretnom slučaju, od zaprimanja spisa na sudu do preraspodjele, sudac nije poduzimao radnje u postupku niti je obavijestio predsjednika suda o zaprekama za rješa-

vanje predmeta u zakonom propisanim rokovima. No, stranka ne može trpjeti posljedice zbog propuštanja suda, a time je i povrijeđen čl. 6, st. 1 Konvencije.

3.2.2. Regulacija „to big to fail“ trgovačkih društava

Posljednje krizne godine na globalnom planu rezultirale su nedosljednom ekonomskom politikom zemalja članica EU, koja se kretala od politike proklamiranog liberalizma do politike *ad hoc* intervencionizma. Ona je rezultat neskladenosti mogućnosti nacionalne države i njenih postojećih obveza prema građanima. Doktrinarne analize navode kako stoga države pokušavaju ispuniti svoju očekivanu funkciju implementiranjem insolventijskih propisa kojima je za cilj spašavanje infrastrukturnih „gubitaša“ od likvidacijskog stečaja, zadržavajući pritom one subjekte koji predstavljaju oslonac nacionalne politike razvoja. U navedenom kontekstu Vlada RH pokušava ispuniti svoju očekivanu političko ekonomsku funkciju osiguravajući pouzdanu i trajnu ekonomsku bazu za ostvarivanje aktivne ekonomske politike. To čini Odlukom kojom je definiran popis trgovačkih društava i drugih pravnih osoba od strateškog i posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.¹⁴ Ipak, trgovačka društva i pravne osobe „strateškog i posebnog interesa“ suočena su s liberalizacijom tržišta, smanjenjem ukupnog broja zaposlenih i sl. Dakle, unatoč svom specifičnom karakteru, ona moraju prilagoditi svoju organizaciju i poslovanje izazovu konkurencije, te učinkovito poslovati, a sve u skladu s principima tržišnog natjecanja kako bi se izbjeglo davanje nezakonitih državnih potpora. Ipak bit je prava u njegovim iznimkama. Naime, krajem 2016. i početkom 2017. grupacija Agrokor zapala je u nepremostive financijske teškoće. Stoga se odmah počelo s pripremom zakonskog okvira, što je rezultiralo donošenjem Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku¹⁵ ili tzv. *Lex Agrokor*.¹⁶ U svakom slučaju, iako se tzv. *Lex Agrokor* oslanja na SZ, kao normativno transplatativni uzor hrvatskom zakonodavcu poslužilo je talijansko rješenje za trgovačko društvo *Parmalat* i kasnije *Alitalia*, koja su za tu zemlju bila sistemski važna trgovačka društva. Teza Zakona je da nekontrolirani kolaps sistemski važnog društva može prouzročiti lančanu reakciju koja potencijalno može ozbiljno ugroziti cijeli gospodarski sustav Republike Hrvatske.¹⁷ Agrokor je i u susjednim državama prisutan putem ovisnih društava. Tako je Federacija Bosne i Hercegovine, nakon što njeni sudovi nisu priznali hrvatski postupak o

14 Narodne novine RH, Br. 120/13, 74/15 i 44/16.

15 Narodne novine RH, Br. 32/17. dalje: ZPIU.

16 Za kritički osvrt, Garašić, J. (2017). Izvanredna uprava države nad povezanim društvima, Zbornik 5. susreta pravnika, *Hrvatski savez udruga pravnika u gospodarstvu*, Zagreb, 5–28.

17 Podrobnije, Vlada RH, (2017). Prijedlog Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku, Zagreb, 2. et seq.

otvaranju postupka izvanredne uprave, donijela Uredbu o postupku vanrednog nadzora u privrednim društvima od sistemskog značaja za Federaciju BiH.¹⁸ Isto je napravila i Slovenija, implementirajući *Zakon o pogojih imenovanja izrednega člana uprave v družbah sistemskega pomena za Republiko Slovenijo*, tzv. *Lex Mercator*.¹⁹

3.2.2.1. Počela Zakona i otvorena pitanja

Dana 7. travnja 2017. stupio je na snagu ZPIU. Zakon u hrvatski pravni poredak uvodi novi institut – institut izvanredne uprave za trgovačka društva od sistemskog značaja za RH. Postupovno gledajući, za navedeni postupak isključivo je nadležan Trgovački sud u Zagrebu. Postupak je hitan, a za vrijeme postupka izvanredne uprave nije dopušteno pokretati postupak likvidacije dužnika niti predstečajni ili stečajni postupak. U postupku se podredno primjenjuju odredbe SZ. Tijela postupka su sud, izvanredni povjerenik, savjetodavno tijelo i vjerovničko vijeće. Sam postupak pokreće se prijedlogom za otvaranje postupka izvanredne uprave, koji je ovlašten podnijeti dužnik i vjerovnik uz suglasnost dužnika. Na pravne posljedice izvanredne uprave na odgovarajući način se primjenjuju pravila o pravnim posljedicama stečajnog postupka. Izvanredni povjerenik ima prava i obveze stečajnog upravitelja. U bilo koje doba za vrijeme trajanja postupka izvanredne uprave sud može, na zahtjev izvanrednog povjerenika, uz pribavljenu suglasnost vjerovničkog vijeća, odlučiti da se postupak izvanredne uprave okonča i da se otvori stečajni postupak ako se utvrdi da su nastupile okolnosti zbog kojih više ne postoji vjerojatnost za uspostavu ekonomske ravnoteže i nastavljanja poslovanja dužnika na trajnijoj osnovi, a utvrdi da postoji neki od stečajnih razloga. Druga mogućnost je da sud na prijedlog izvanrednog povjerenika obustavi postupak ako u roku za prijavu tražbina iz rješenja o otvaranju postupka izvanredne uprave ne bude prijavljena niti jedna tražbina ili sud ne odobri nagodbu između dužnika i vjerovnika. Dakle, postupak izvanredne uprave završava pravomoćnošću rješenja o obustavi postupka izvanredne uprave ili provedbom nagodbe ili protekom 15 mjeseci od dana otvaranja postupka izvanredne uprave ako u predmetnom roku nije sklopljena nagodba.

Sam zakon je izazvao broja pitanja, prije svega zbog načina na koji se određuje izvanredni povjerenik, a kojeg imenuje sud na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. No, zbog iznimno malog broja pravila koja nisu uredila pitanja vezana uz samu prijavu tražbina je došlo do potpune podredne primjene pravila iz SZ o načinu obračuna i prijave tražbina. Ipak, možda je najveći problem ovog zakona mogućnost izvanredne uprave da djelomično plaćaju tražbine koje su nastale

18 Službene novine FBiH, Br. 83/17.

19 Uradni list RS, Br. 23/17.

prije otvaranja postupka. U konkretnom, jedinom za sada, slučaju izvanredne uprave došlo je do usvajanja nagodbe iako nije bilo formirano stalno vjerovničko vijeće,²⁰ već je u izradi teksta nagodbe sudjelovalo privremeno vjerovničko vijeće, koje je sastavljeno prije nego što su se znali vjerovnici. No, sam Zakon je izričito naveo da se pri izradi teksta nagodbe moraju sudjelovati vjerovnici tog dužnika. Izazivala je dvojbe i činjenica kako su u postupak uključena i sva povezana društva u kojima se drži više od 25 % udjela, jer sam Zakon uopće ne sadrži pravila temeljem kojih se mogu štiti prava i interesi osoba koje drže preostale udjele u tom društvu. Prema usvojenom tekstu nagodbe, sva su ta društva uključena u samu nagodbu i to većinom sa prijenosom cjelokupne imovine na nova društva.

3.2.3. Uvođenje europskih pravila tržišnog natjecanja i pravila o državnim potporama u insolventijsko zakonodavstva

Država je u svom djelovanju ograničena sustavom pravila o državnim potporama kojima je cilj omogućiti jednakost djelovanja poduzetnika na tržištu, odnosno onemogućiti nacionalnom tijelu javne vlasti selektivno dodjeljivanje prednosti nekom poduzetniku.²¹Praksa provođenja postupaka predstečajne nagodbe („redovni“ i skraćeni postupak predstečajne nagodbe) iz spomenutog ZFPPN pokazuje da je RH vjerovnik s najvećim utvrđenim tražbinama u strukturi obveza gotovo svih dužnika fizičkih osoba (obrtnik i trgovac pojedinac), pravnih osoba te svih drugih oblika udruživanja nad kojima se može pokrenuti insolventijski postupak. Dakle, pri analizi postupaka predstečajnih nagodbi, nezaobilazna tema su i porezne obveze, budući se i Porezna uprava RH javlja kao vjerovnik u postupcima sklapanja predstečajnih nagodbi, a kada je porezni dug u pitanju, otvorila su se i brojna pitanja na koja nije bilo jasnih odgovora. Stoga je, a što je i u skladu s pravilima o državnim potporama, pitanje pravnog položaja države u takvim postupcima trebalo urediti na jedinstveni način kako bi se izbjegla svaka arbitrarnost u postupanju državnih tijela. Tada je, temeljem čl. 211.a tadašnjeg Općeg poreznog zakona, Vlada RH donijela Uredbu o uvjetima, načinu i postupku raspolaganja tražbinama s naslova poreznog duga u postupku predstečajne nagodbe. Ova Uredba sadrži opće odredbe za redovni i skraćeni postupak predstečajne nagodbe, ali i različita pravila u postupku odlučivanja poreznih tijela u svezi s podnesenim zahtjevima (prijedlozima) dužnika. U pogledu predstečajnih nagodbi, nismo našli niti jedan primjer gdje se država pri otpisu ili reprogramiranju poreznog duga u predstečajnim nagodbama, odnosno pri pretvaranju svojih potraživanja u temeljni kapital dužnika, ponašala na način da je nezakonito dodijelila državne potpore. Ipak, treba biti svjestan kako je

20 Vidi odluku Visokog trgovačkog suda RH, Pž-1754/18 od 05. travnja 2018.

21 Podrobnije, Čuveljak, J., Državne potpore, materijali dostupni na mrežnim stranicama VTS RH.

razdoblje zastare od mogućeg povrata potpore u EU deset godina,²² te da se ne uzima u obzir samo tražbina Ministarstva financija, već i se uzima u obzir svaki oblik pomoći, podrške (otpis tražbina, pretvaranje tražbina u uloge i sl.) koje država u širem smislu (županije, gradovi, općine, tijela i pravne osobe koje se financiraju iz proračunskih sredstava ili su u pretežitom vlasništvu države) daje poduzetnicima. Razdoblje počinje teći od dana dodjele potpore, uz napomenu da svakom radnjom odnosno zahtjevom Europske komisije pri ocjeni nezakonito dodijeljene potpore, zastara od 10 godina određuje se od datuma poduzimanje takve radnje. Dana 1. rujna 2015. stupio je na snagu novi SZ, a odredbe iz ZFPPN u dijelu koje se tiču predstečajnih nagodbi prestali su važiti. Stoga je Vlada RH donijela novu Uredbu o uvjetima, načinu i postupku raspolaganja tražbinama s naslova poreznog duga u predstečajnom i stečajnom postupku.²³ Uredbom se utvrđuju uvjeti, način i postupak raspolaganja tražbinama s naslova poreznog duga koji je nastao do dana otvaranja predstečajnog ili stečajnog postupka s osnove poreza i drugih javnih davanja. Danas, iako je implementacijom instituta predstečajnog postupka institut predstečajnih nagodbi stavljen izvan snage, ostaje isto pitanje. Ipak, u odnosu na prijašnje zakonsko rješenje, zakonodavac izriječno više ne predviđa dosadašnja ograničenja, tj. pravila o otpisu odnosno postotku ispunjenja tražbina koje dužnik može ponuditi vjerovnicima s obzirom na rokove ispunjenja obveza dospjelih do otvaranja predstečajnog postupka. Međutim, u postupku prije podnošenja prijedloga za otvaranje predstečajnog postupka, nadležno Savjetodavno vijeće može pregovarati sa dužnikom o mogućnostima i mjerama iz plana restrukturiranja predviđenih SZ-om. Ipak, ako je planom restrukturiranja predloženo smanjenje tražbine RH, nadležno državno odvjetništvo dužno je zatražiti prethodnu suglasnost ministra nadležnog za financije, odnosno člnika državnog tijela iz čijeg djelokruga proizlaze tražbine. O izdavanju prethodne suglasnosti, ministar nadležan za financije, odnosno čelnik državnog tijela iz čijeg djelokruga proizlazi tražbina dužan je odlučiti u roku od osam dana od dana primitka zahtjeva. Naravno, i u ovakvim slučajevima financiranja mora postojati održiv plan restrukturiranja. Kako bi se utvrdilo ili isključilo postojanje državne potpore, provodi se analiza (test) koja se uglavnom odnosi na načelo „pažljivog privatnog vjerovnika“. Dakle, novi SZ je kao jedno od načela istaknuo i pravilo da će se na postupke i mjere o kojima odlučuju vjerovnici, a kojima se odstupa od skupnoga namirenja vjerovnika unovčenjem dužnikove imovine i podjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima, na odgovarajući način primjenjivati propisi kojima se uređuje područje državnih potpora. No niti u novoj Uredbi se ne uzima u obzir činjenica da su državne potpore svaki oblik pomoći, podrške (otpis tražbina, pretvaranje tražbina u uloge i sl.) koje

22 Čl. 233, st. 1 Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine RH, Br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15. i 29/18, dalje: ZOO).

23 Narodne novine RH, Br. 122/15.

država u širem smislu (županije, gradovi, općine, tijela i pravne osobe koje se financiraju iz proračunskih sredstava ili su u pretežitom vlasništvu države) daje poduzetnicima, nego se načelno uzima u obzir samo tražbina Ministarstva financija, što može dovesti do toga da se određena mjera utvrdi kao nezakonita državna potpora.

3.2.4. Utjecaj europske regulative na regulaciju položaja radnika u insolventijskom postupku

Ako postoji pitanje povodom koga će se uvijek imati što raspravljati i koje će se čak nametati kao izvor, nerijetko krupnih, institucionalnih, ekonomskih, pa i političko pravnih dilema, onda je to svakako pitanje položaja radnika u stečajnom postupku. Kod gotovo svih promjena SZ-a radilo se o namjeri prevladavanja „akutnih“ problema u praksi i unaprjeđenju sustava ostvarivanja stečajno-pravne zaštite. Radnici su zbog toga mijenjali i status i naslov i isplatni red, a tražbina im se dijelila na tražbinu vjerovnika stečajne mase, te tražbinu stečajnih vjerovnika prvog višeg ili drugog višeg isplatnog reda. Štoviše, učestale promjene položaja radnika u stečajnom postupku vezane su i uz pokušaj osiguravanja socijalnog mira, posebice nakon što je velikom broju radnika prestao radni odnos otvaranjem stečajnog postupka nad njihovim dotadašnjim poslodavcem. Povijesno, Zakon o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca iz 2003. prvi je hrvatski zakon koji se isključivo bavi materijom zaštite radničkih prava u slučaju stečaja poslodavca. Ovim Zakonom u te svrhe osnovan je Fond za razvoj i zapošljavanje. U cilju postizanja potpunog usklađivanja ZORP-a 2003. s Direktivom 2002/74/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 23. 09. 2002, implementiran je novi ZORP. Stupanjem na snagu novog ZORP-a 2008, poslove Fonda preuzima Agencija za osiguranje radničkih potraživanja u slučaju stečaja poslodavca, kao tijela koje tu zaštitu provodi po pravilima općeg upravnog postupka. Izmjene i dopune ZORP-a 2013. usklađene su s Direktivom 2008/94/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. 10. 2008. U praksi to je značilo redefiniranje i proširenje dijapazona prava radnika. Navedena reforma iz 2015. redefinirala je pravna pravila o zaštiti materijalnih prava iz radnih odnosa radnika u slučaju stečaja poslodavca, vrste i opseg zaštićenih prava. Uslijed dužeg trajanja stečajnog postupka, kao i činjenice da je zbog nemogućnosti namirenja radnika u stečaju do isplate od strane Agencije prolazilo mnogo vremena tijekom kojeg je radnik bio bez primanja, najveća novina reforme iz 2015, uz već postojeći sustav zaštite materijalnih prava radnika u slučaju stečaja poslodavca, predstavljala je zaštita egzistencije radnika isplatom minimalne plaće od strane Agencije u slučaju blokade računa poslodavca zbog nemogućnosti prisilne naplate neisplate plaće, odnosno naknade plaće (Bodul, Vuković, 2015: 34–40). Kako je SZ15 uveo obvezu FINE za pokretanjem stečajnih postupaka, čim je račun dužnika

blokiran više od 120 dana, u praksi su znatno rjeđi slučajevi dužih neisplata tražbina radnika. Pored toga, u odnosu na ostale vjerovnike tražbine radnika su ipak privilegirane, jer su kao prvo svrstane u prvi viši ispladni red, tako da se ostali stečajni vjerovnici mogu namiriti tek kada su sve tražbine radnika podmirene. Također se dio tražbina radnika nastalih prije otvaranja stečajnog postupka smatra troškovima tog postupka. Ipak, primjenom instituta osiguranja potraživanja radnika u slučaju stečaja i blokade računa poslodavca, uočeni su nedostaci u postupovnim odredbama koji su otežavali pravilno i efikasno postupanje. Stoga je donesen novi zakon, Zakon o osiguranju radničkih tražbina²⁴, kako bi se propisale jasne i nedvojbene postupovne odredbe. Naime, Zakon ne sadrži suštinske izmjene i dopune, već nomotehničku doradu pojedinih odredbi.

3.2.5. Problematika potrošačke prezaduženosti

Posljednja zemlja u europskom pravnom krugu, uz Grčku, koja je implementirala potrošački stečaj je Republika Hrvatska, što je bitno ako se uzme u obzir činjenica da je potrošački stečaj u europskom pravnom krugu prvotno uveden u Danskoj (dans. *Gældssaneringslov*), 9. svibnja 1984. (stupio na snagu 1. srpnja 1984), kada je Stečajnom zakonu (dans. *Konkurslov*) dodan 4. dio. Ipak Hrvatska ima dugu tradiciju stečaja nad imovinom fizičkih osoba. Stoga, iz povijesne perspektive, takav institut nije *terra incognita* hrvatskog zakonodavstva. Novo stečajno pravo uređeno je Stečajnim zakonom od 15. svibnja 1996. Naime, ideja proširenja pasivne stečajne sposobnosti na sve fizičke osobe nije nova i u SZ/96 je implementiran institut stečaja nad imovinom dužnika pojedinca, gdje se dužnikom pojedincem prema odredbama SZ-a iz 96. smatraju trgovac pojedinac i obrtnik, dakle ne svaka fizička osoba. Odgovor na pitanje zašto je u SZ došlo do izostavljanja kategorije potrošača kao mogućeg subjekta stečaja nije jednostavno dati, no ova se nesmotrenost ispravila recepcijom instituta potrošačkog stečaja, odnosno implementacijom 2015. Zakona o stečaju potrošača.²⁵ Ipak indikativna metoda utvrđivanja činjenica ukazuje kako željeni ciljevi u funkcionalizaciji stečajno-pravne zaštite još nisu ostvareni, a pred zakonodavcem je novi problem – provedba ZSP, što ukazuju i izmjene ZSP koje su stupile na snagu 1. siječnja 2019. Naime, uz niz novih rješenja, najveća novina 2019. je glava IX.a, „Jednostavni postupak stečaja potrošača“, gdje se definiraju uvjeti, način i postupak provođenja jednostavnog postupka stečaja potrošača u kojem bi se većem broju osoba koje imaju blokirane račune omogućilo oslobođenje od obveza. Bitno je spomenuti kako je potrošačko stečajni postupak relativno nova tema komparativnih istraživanja. Naime, nacionalni partikularizam u području stečaja potrošača, u europskom kontekstu, i šire, je započeo ustupati mjesto ide-

24 Narodne novine RH, Br. 70/17.

25 Zakon o stečaju potrošača, Narodne novine RH, Br. 100/15. i 67/18, dalje: ZSP.

jama o harmonizaciji, budući su države suočene s istim problemima u području funkcionalizacije potrošačko stečajno pravne zaštite, te sličnim pravno-političkim zahtjevima. Iako su se autori ograničili na opće konstatacije o navedenom modelu postupka, bez detaljnog razmatranja brojnih i raznolikih konkretnih specifičnih rješenja, za spomenuti je kako je implementiranje jednostavnog postupka stečaja potrošača, kao model, nešto što već postoji. Iz nomotehničke perspektive, to smatramo pozitivnim, jer nova rješenja, koja se ne baziraju na homogenom, u praksi ispitano osnovnom modelu, ipak su nužno i rješenja s kojima se ni u drugim pravnim sustavima nema iskustva.

3.3. Potencijalna revizija insolventnog prava temeljem prijedloga tzv. Direktive o insolventnosti

Usklađivanje različitih postupovnih prava dobiva sve više na značaju, a na međunarodnom planu sve više se nadilaze razlike između pojedinih pravnih poređaka. Europska unija je u ovom trenutku savez od 28 suverenih država kojima je cilj uspostavljanje područja slobode, sigurnosti i pravde. Da je EU tvorevina *in statu nascendi*, jasno je u prikazu trenutnog stanja i razvojnih tendencija pravnog usklađivanja na planu insolventnog prava. Naime, djelatnosti poduzeća i fizičkih osoba sve više imaju prekogranične učinke, pa su stoga sve više uređene pravom Unije. Dok insolventnost poduzeća i fizičkih osoba također utječe na pravilno djelovanje unutarnjeg tržišta, pokazala se potreba za još jednim aktom, uz spomenutu Preporuku o novom pristupu stečaju i insolventnosti poduzetnika, te novu Uredbu (EU) 2015/84. Naime, Komisija je, za sada, izradila Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o okvirima za preventivno restrukturiranje, pružanju druge prilike i mjerama za povećanje učinkovitosti restrukturiranja i postupaka u pogledu nesolventnosti i razrješenja, te izmjeni Direktive 2012/30/EU.²⁶ Ključni cilj je, prema riječima predlagača, smanjenje najznačajnijih prepreka slobodnom protoku kapitala što proizlazi iz razlika u okvirima restrukturiranja i stečaja u državama članicama.

4. In spe

Generalno govoreći, doktrinarna istraživanja pokazuju da u procesnoj doktrini i zakonodavstvu postoje različita shvaćanja o modelima stečajnog postupka. Različiti modeli stečajnog postupka, bilo kao sudski ili administrativni model stečajnopravne zaštite, doveli su do toga da danas suvremeni pravni sustavi nude različite koncepcije stečajnog postupka, koje osciliraju između koncepcije slične donošenju sudskih odluka, s jedne strane, i čisto administrativnih modela, s druge strane, a između njih postoji više različitih prelaznih, odnosno

²⁶ Strasbourg, 22. 11. 2016. COM(2016) 723 final 2016/0359 (COD).

kombiniranih modela. Stoga, iako RH ima za opći cilj transformaciju svoga prava u skladu s pravom EU, ona ipak stoji pred individualnim izazovima. Polazeći od stajališta kako je reforma radikalna redefinicija i temeljiti redizajn pravila postupka, s ciljem ostvarenja poboljšanja ključnih stečajno procesnih parametara (veći stupanj namirenja vjerovnika, manji troškovi postupka i kraće trajanje postupka), teško da se novela SZ iz 2015. i drugi insolventijski propisi mogu nazvati reformskim. Dakle, bez obzira na različitu metodologiju koja se koristi pri analizi pojedinih indikatora, u istraživanjima koje rade razne organizacije, svi dobiveni indeksi ukazuju na nedostatne rezultate sa razlikama koje su manjeg značaja. Za sada, razlika između RH i većine tzv. starih članica EU može se ukratko svesti na: to da najveći broj stečajeva u EU pokreće menadžment poduzeća, jer stečaj smatraju zadnjom linijom obrane poduzeća koja prisiljava vjerovnike na dogovor, a ujedno štiti menadžment od kaznenih postupaka i parnica za naknadu štete; da su u EU vjerovnici, uz menadžment, glavni i vrlo aktivni sudionici stečajnih postupaka, dok je u RH to potpuno obrnuto; nadalje u EU posao stečajnog upravitelja je cijenjen, naravno, i dobro plaćen posao što se za RH ne bi moglo reći. Uvažavajući rečeno, modernizaciju hrvatskog insolventijskog prava treba vršiti u pravcu njegove „europizacije“, koja se mora shvatiti kao proces ozbiljniji od pukog transplantiranja pravnih instituta iz drugih prava, jer pravni sustav ne čine samo „europski“ propisi nego i način njihove primjene. Pri tomu glavni teret primjene je na nacionalnim sudovima i ostalim pravnim praktičarima, jer će to za njih biti novi veliki zadatak koji zahtijeva veliko znanje i stalnu informiranost o velikom broju normi europske pravne stečevine. Nadalje, zakone sustavnog značaja, poput SZ-a, nije poželjno često mijenjati, jer je to suprotno načelu pravne sigurnosti. Dosadašnja iskustva pokazuju kako su pravila o insolventijskim postupcima često mijenjana bez konkretne analize problema uz ignoriranje struke, ali i vjerovnika u čijem se interesu stečajni postupak vodi, a sve pod utjecajem „dnevne politike“, što uvelike otežava funkcionalizaciju stečajno pravne zaštite. Time se dolazi i do drugog problema. Naime, SZ je samo jedan od zakona kojim je uređen insolventijski postupak, te su za uspješno vođenje postupka bitna pravila o vlasništvu, ovrsi, porezima, parničnom postupku, te postojanje jasnih registara imovine i promjena predmetne imovine. Stoga je trajanje stečajnog postupka u Republici Hrvatskoj ovisno o pitanjima utvrđivanja imovine i rješavanja pitanja vlasništva, te upisa imovine dužnika u odgovarajuće upisnike. Spuštajući se na praktičnu i empirijsku razinu, vidljivi su mnogi problemi. Primjerice, iako nova pravila o skraćenim stečajnim postupcima ne dovode do većih problema u brzini vođenja postupka, ona su omogućila velike i lagane zlouporabe od strane dužnika. Naime, temeljem SZ15 taj postupak pokreće FINA, dok sud ne provjerava ima li dužnik i imovine, već jedino netko od vjerovnika može dostaviti taj podatak. Stoga je omogućeno da dužnik svu imovinu prenese na druge osobe i da otpusti sve za-

poslenike bez podmirenja dugova i da čeka naprosto brisanje te pravne osobe. Iako se posebno ne ističe, pravila o pobijanjima pravnih radnji dužnika su dosta kompleksna, te zahtijevaju ispunjenje većeg broja uvjeta da bi se sa uspjehom izvršilo pobijanje, stoga i sami stečajni vjerovnici moraju dobro razmisliti hoće li pokretati te postupke jer bi se moglo dogoditi da izgube parnični postupak, te moraju drugoj strani naknaditi troškove sudskog postupka. Ova situacija je dovela do situacija kada se "pripremaju" stečajni postupci i imovina dužnika sistemski sklanja kako se ne bi namirili vjerovnici. Stoga bi trebalo u pravilima o pobijanju pravnih radnji olakšati kako mogućnost pobijanja pravnih radnji tako i utvrđivanja odgovornosti svih osoba koje sudjeluju u radu i poslovanju dužnika.

U svakom slučaju, izazov daljeg proučavanja i praćenja sudbine insolventnog zakonodavstva ostaje u akademskom okviru.

Literatura/References

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Narodne novine-Međunarodni ugovori RH, Br. 18/97-2/10.

Odluka kojom se definira popis trgovačkih društava i drugih pravnih osoba od strateškog i posebnog interesa za republiku Hrvatsku, Narodne novine RH, Br. 120/13, 74/15 i 44/16.

Stečajni zakon, Narodne novine RH, Br. 44/96.

Stečajni zakon, Narodne novine RH, Br. 71/15. i 104/17.

Uredba (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti, OJ L 141, 5. 6. 2015. 19–72.

Uredba o postupku vanrednog nadzora u privrednim društvima od sistemskog značaja za BiH, Službene novine FBiH, Br. 83/17.

Uredba o uvjetima, načinu i postupku raspolaganja tražbinama s naslova poreznog duga u predstečajnom i stečajnom postupku Narodne novine RH, Br. 122/15.

Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, Narodne novine RH, Br. 108/12, 144/12, 81/13, 112/13, 71/15. i 78/15.

Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine, Br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15. i 29/18.

Zakon o osiguranju radničkih tražbina, Narodne novine RH, Br. 70/17.

Zakon o pogojih imenovanja izrednoga člana uprave v društvah sistemskoga pomena za Republiku Slovenijo, Uradni list RS, Br. 23/17.

Zakon o postupku izvanredne uprava u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku, Narodne novine RH, Br. 32/17.

Zakon o stečaju potrošača, Narodne novine RH, Br. 100/15. i 67/18.

Amdursky, R.S. (1990). The 1988 Municipal Bankruptcy Amendments: History, Purposes, and Effects, *The Urban Lawyer*, 22(4). 2.

Lazić, M., Jovanović Zattila, M. (ur.), (2014). Međunarodna naučna konferencija "Usklađivanje prava Srbije sa pravom Evropske unije", Centar za publikacije Pravnog fakulteta, Niš, 1–142.

Bodul, D., Vuković, A. (2015). Novela Zakona o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca – rješenja i dvojbe, *Radno pravo*, 10. 34–40.

Čuveljak, J., Državne potpore, materijali dostupni na mrežnim stranicama VTS RH.

Garašić, J. (2017). Izvanredna uprava države nad povezanim društvima, Zbornik 5. susreta pravника, *Hrvatski savez udruga pravnika u gospodarstvu*, Zagreb, 5–28.

Nakić, J. (2002). Sudska nagodba i ponavljanje postupka, *Hrvatska pravna revija*, 2(8). 105–107.

Politeo, I. (1923). *Vanstečajna prinudna nagoda*, Hrvatsko štamparsko društvo, Zagreb,

Radović, V. (2005). *Stečajni isplatni redovi*, Aktuelna pitanja savremenog zakonodavstva, Budva, 173–192.

Vlada RH, (2017). Prijedlog Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku, Zagreb, 2. *et seq.*

Interfina and Christian della Faille d'Huyse protiv Belgije, odluka, 4. svibnja 1987, br. 11101/84., ECHR

Odluka Ustavnog suda RH, U-I-5181/2012. i dr., 20. listopada 2015.

Odluka Ustavnog suda RH, U-III - 354/2016 od 16. ožujka 2016.

Odluka Visokog trgovačkog suda, Pž-1754/18 od 05. travnja 2018.

Preporuke Komisije o novom pristupu stečaju i insolventnosti, dostupno na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex:32014H0135_0, stranica posjećena 12. lipnja 2019.

Radni dokument Komisije, prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o okvirima za preventivno restrukturiranje, pružanju druge prilike i mjerama za povećanje učinkovitosti restrukturiranja i postupaka u pogledu nesolven-

tnosti i razrješenja te izmjeni Direktive 2012/30/EU, Strasbourg, 22. 11. 2016. COM(2016) 723 final 2016/0359 (COD).

S.p.r.l. ANCA and Others protiv Belgije, odluka, 10. prosinca 1984, Decisions and Reports 40., ECHR

Doc. Dejan Bodul, LL.D.,

Assistant Professor,

Faculty of Law, University in Rijeka, Croatia

Dr Jelena Čuveljak,

Judge,

High Commercial Court of the Republic of Croatia

Jakob Nakić,

Faculty of Law, University in Rijeka, Croatia

PROLEGOMENON OF THE CROATIAN INSOLVENCY LAW FROM CROATIA'S ACCESSION TO THE EUROPEAN UNION

Summary

The normative framework of Croatian insolvency legislation is solid in terms of legal systematics, legal techniques, and normative consistency. To that effect, a significant contribution may be accredited to Croatian courts which have rigorously examined and constantly elaborated on the legal solutions in their practice and proceedings. Yet, even in countries with a long-standing market tradition, the area of bankruptcy proceedings is a dynamic area where new solutions are constantly sought in order to keep pace with the ever-changing trends in international economy. Given this fact, the issue of appropriateness and the need to implement the amendments to the insolvency legislation is extremely relevant in the context of modernizing de lege lata solutions. This paper aims to analyse the last five years of implementation of European insolvency norms and the consequent revision of insolvency regulations in order to establish whether it has improved the national bankruptcy procedure, i.e. substantive bankruptcy law as well as the procedural mechanism facilitating more efficient case work.

Key words: *Croatian insolvency law, entry into the EU, legal culture, directions of change.*